

ASANSÖR SEMPOZYUMU 2010 “ASANSÖRLERDE ENERJİ VERİMLİLİĞİ” TEMASIYLA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası ve Makina Mühendisleri Odası'nın birlikte düzenlediği Asansör Sempozyumu 2010 ve Inex Asansör Fuarı, 21-23 Mayıs 2010 tarihleri arasında İzmir Fuar Alanı'nda gerçekleştirildi. Sempozyumu üç gün boyunca 600'ü kayıtlı delege olmak üzere yaklaşık 1000 kişi izledi.

Sempozyumda; yedi oturumda 27 bildiri, üç çalıştay, bir panel, beş kurs ve ilköğretim çağındaki çocuklara yönelik “asansör ve yürüyen merdivenlerin güvenli kullanımı” konusunda eğitim çalışması düzenlendi.

Sempozyum katılımcıları, sempozyuma paralel olarak düzenlenen INELEX 2010 Asansör ve Asansör Teknoloji Fuarı'nı ziyaret ederek yeni ürün ve teknolojileri görme olanağı buldular.

“Asansörlerde Enerji Verimliliği” temasıyla düzenlenen sempozyumun oturumlarında asansör alanında bilimsel, teknik ve AR-GE kapsamında sektörel ve akademik çalışmaların yanı sıra mevzuat, eğitim ve uygulamaya ilişkin özgün bilgi ve deneyimlerin paylaşıldığı ortamlar yaratıldı.

Sempozyum kapsamında düzenlenen “Asansörlerde Enerji Verimliliği Uygulamaları ve Mevzuatların Geliştirilmesine Yönelik Öneriler” başlıklı panelde ise TÜBİTAK MAM, Makina Mühendisleri Odası, Elektrik Mühendisleri Odası ve Türkiye Asansör Platformu temsilcilerinin katılımıyla konu ayrıntılı olarak tartışıldı, görüş ve öneriler paylaşıldı.

Sempozyumda düzenlenen üç çalıştayda “Mevcut Asansörlerin İyileştirilmesi ve Güvenliğinin Arttırılması”, “Asansörlerin Yapıya Kattığı Değer” ve “Asansör Mühendisliği” konuları ilgili tüm tarafların katılımıyla ayrıntılı olarak ele alındı, yeni görüş ve öneriler ortaya konuldu. Sempozyumda ayrıca “Asansörlerde Risk Değerlendirmesi”, “Asansör Montajında İş Sağlığı ve Güvenliği”, “Makina Dairesiz Asansörler” ve “Hidrolik Asansörlerde Hidrolik Ünitelerin Test ve Muayenesi” konu başlıkları altında dört kurs düzenlendi.

Sempozyumda ayrıca “Asansör Sempozyumu Kurumsal Logo Yarışması” düzenlenerek, yarışmada dereceye giren eserler bir stantta sergilendi. Sempozyumun üçüncü günü logo yarışmasında dereceye girenlere ödülleri verildi.

Üç gün süren sempozyumun desteklecileri arasında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği, Tüm Asansör Sanayici ve İş Adamları Derneği, Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği, Ege Bölgesi Sanayi Odası ile Akdeniz, Celal Bayar, Dokuz Eylül, Ege, İstanbul Teknik, Ondokuz Mayıs, Eskişehir Osmangazi, Pamukkale üniversiteleri ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü bulunuyor.

Sempozyumun açılış konuşmaları Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Gülşen, Makina Mühendisleri Odası (MMO) İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Özsakarya, İzmir Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Sırrı Aydoğan, Efor Fuarcılık Genel Müdürü Nuray Eyigele, Ege Asansör ve Yürüyen Merdiven Sanayicileri Derneği (EAYSAD) Yönetim Kurulu Başkan Vekili Yüksel Gül, Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) Meclis Başkanı Mehmet Tiryaki, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi Genel Müdür Yardımcısı Zühtü Bakır, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ve İzmir Vali Yardımcısı Mustafa Erdoğan tarafından yapıldı.

“SEKTÖR KORUNMALI”

Sempozyum açılışında konuşan Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Gülşen, Türkiye’de İmar Kanunu ve Tip İmar Yönetmeliği’nin yanı sıra 15 büyükşehir belediyesinin 12’sinde ayrıca Büyükşehir İmar Yönetmeliği’nin yer aldığını belirterek, Tip İmar Yönetmeliği ve Büyükşehir İmar Yönetmeliği’nin asansör de dahil olmak üzere birçok teknik konuda farklı düzenlemeleri içerdiğinin gözlemlendiğini ifade etti. Özellikle teknik konulardaki farklılıkların giderilmesi ve bu konuların ortaklaştırılması için İmar Kanunu ve bağlı yönetmeliklerinde bir düzenlemeye gidilmesi gerektiğinin vurgulanmasına rağmen bu konuda herhangi bir gelişme yaşanmadığını vurgulayan Gülşen, AB uyum sürecinin gerekçe gösterilerek Asansör Yönetmeliği’nin de değiştirildiğini ve AB direktiflerine uygun olarak 31 Ocak 2007 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlandığını kaydetti. Yapılan değişikliklerle mühendislik hizmeti kavramlarının, EMO ve MMO gibi meslek odalarının görev ve sorumluluklarının Yönetmelik’te yer almadığını dile getiren Gülşen, “2008 yılında gerçekleştirilen Asansör Sempozyumu’nda EMO ve MMO’nun birlikte hazırladığı ve Bakanlığın onayına sunduğu ‘Asansör Tesis, İşletme ve Bakım Yönetmeliği’

taslağının ivedilikle değerlendirilerek asansör mevzuatına yansıtılması gerektiği vurgulanmıştı. 18 Kasım 2008 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği’nde odalarımız görüşlerinin tam olarak yer almadığı görülmüştür. Ulusal mevzuatımız olarak adlandırılan bu Yönetmelik’te yapılan değişikliklerle, Yönetmelik’te yer alan yetkili mühendis tanımı ve yetkili

mühendislerin odalar tarafından belgelendirilmesi ve bu mühendislerin yıllık kontrol çalışmalarında yer almasına ilişkin ifadeler gerekli; ama yeterli değildir. Yetkili mühendislerin asansörün tesis edilmesi sürecindeki işlevleri Yönetmelik’te tanımlanmamaktadır. Bugün gelinen noktada odalarımız Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Yönetmeliğin değiştirilmesi için mahkemelik duruma gelmişlerdir. Arzumuz Bakanlık tarafından oluşturulan mevzuatların dayatmalarla değil, mühendislik çalışmalarının meslek ve toplum çıkarları çerçevesinde oluşturulan görüşlerle uygulanmasıdır” şeklinde konuştu.

Meslek Odalarıyla İşbirliği Artırılmalı

Türkiye’de asansör sektörünün montajdan imalat sektörüne dönüştüğüne vurgu yapan Sedat Gülşen, yapılan imalatların ihraç edilmeye başlandığı bir süreçte yaşanan krizin sektörü rekabet edemez duruma getirdiğini ve birçok firmanın da kapandığını belirtti. Öncelikle sektörün verimliliğinin artırılması ve ihracat yeteneğinin sürdürülüp gelişebilmesi için AR-GE çalışmalarına önem verilerek teknolojinin geliştirilmesi gerektiğini savunan Gülşen, AB uyumluluk süreci adı altında yürütülen çalışmalar ve Uzak Doğu üretim potansiyeli nedeniyle yaşanan olumsuzluklara karşı sektörün korunmasını istedi.

Sedat Gülşen

“Yerli üretimin ulusal ve uluslararası rekabet ortamında etkinliğinin artırılması için AR-GE ve yüksek üretim teknolojilerine yönelik yatırımlara destek verilmeli, hatta devlet politikası yapılmalıdır” diyen Gülşen, asansörlerin ilk denetimlerinin belediyeler ya da valilikler tarafından gerçekleştirildiğini ve ruhsat verildiğini söyleyerek, yaşanan olumsuzluklar konusunda şu açıklamalarda bulundu: “Belediyelerimizde mühendis teknik kadrolarının yeterli sayıda olmaması nedeniyle kontrollerin gereği gibi yapılamadığı da bilinmektedir. Odalarımız toplumsal duyarlılık gösteren belediyelerimiz ile yaptıkları teknik işbirliği protokolleri çerçevesinde ruhsatlandırma süreçlerinde katkı sağlayabilmektedir. Oysa geçmişte uygulanan imar afları nedeniyle ülkemizde çok sayıda yapı kullanma izni olmayan bina bulunmakta ve bu binaların asansör denetimleri yasal boşluklar nedeniyle yapılamamaktadır. Bu durum, birçok binadaki asansörlerin elektrik ve mekanik güvenlik tertibatı bulunmaksızın çalışması anlamını da taşımaktadır.”

Kendileri tarafından yapılan yıllık periyodik denetimler sonucunda mevcut asansörlerde de imalat ve montajdan, yetersiz bakım ve işletmeden kaynaklanan olumsuzlukların olduğunun tespit edildiğini dile getiren EMO İzmir Şube Başkanı Sedat Gülşen, asansör bakımının yetkin firmalarca yapılmasını sağlanmasını ve ilgili kamu kuruluşları ile yerel yönetimlerin asansör periyodik kontrollerinin düzenli olarak yaptırılması konusunda daha duyarlı olmasını istedi ve denetim süreçlerinde meslek odaları ile işbirliğini arttırmaları çağrısında bulundu.

“ÖNERİLERİMİZE KULAK TIKANIYOR”

MMO İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Özsakarya sempozyum açılışında yaptığı konuşmasında asansörler konusunda EMO İzmir Şube ile birlikte 1996 yılında ilk kez başladıkları ortak çalışmaların yerel yöneticilerin olumlu yaklaşımlarıyla yaşama geçtiğini hatırlattı. İzmir’deki asansör yıllık kontrol çalışmalarının hem Asansör Yönetmeliği’nin gereklerinin yaşama geçirilmesi hem de kentlerindeki asansörlerin daha güvenli ve standartlara uygun olmasını sağlamak açısından ülkeye örnek olduğunu vurguladı. İlçe belediyeleriyle imzaladıkları protokollerle bu yıl İzmir’de 15 bine yakın asansörün kontrolünü gerçekleştireceklerini açıklayan Özsakarya, Yasa gereği belediyelerin 2012 yılında asansörlerin kontrollerini onaylanmış kuruluşlara yaptırmak zorunda olacaklarını

ifade ederek kontrol çalışmalarında EMO ve MMO’nun bilgi ve deneyimleriyle aktif rol alacağına inandığını dile getirdi. 2008 yılında düzenledikleri Asansör Sempozyumu’nda “Asansör Tesis İşletme ve Bakım Yönetmeliği”nin acilen çıkarılmasını talep ettiklerini ve sempozyumda ortaklaştıkları görüşlerle oluşturdukları taslak yönetmeliği bakanlığa sunduklarını ve Yönetmeliğin de bir

yıl sonra 2009 yılı Mayıs ayında yayınlanarak yürürlüğe girdiğini hatırlatan Özsakarya, mevzuat eksikleri olmasına rağmen Tesis İşletme ve Bakım Yönetmeliği’nin yürürlüğe girmesini önemli bir adım olarak kabul ettiklerini belirtti. Bu adımların böylesi sempozyumlarda oluşturulan bilgi birikimiyle sağlandığını ve bu yılki sempozyumun ana temasının “Asansörlerde Enerji Verimliliği” olarak belirlendiğini kaydeden Özsakarya, hedeflerinin eski asansörlerin tamamının yeni standartlara ve Yönetmeliğe uygun hale getirilmesi olduğunu dile getirdi. Bu çalışmanın yapılmasında merkezi ve yerel yönetimlerin odalarla işbirliği yapmalarının önemli olduğunu vurgulayan Mehmet Özsakarya, bu süreçte elektrik ve makina mühendisliği uzmanlıklarından azami ölçüde yararlanılması gerektiğini savundu.

Bilgi ve Teknoloji Sürekli Gelişiyor

Odaların ilçe belediyeleriyle birlikte yeni yapılan binalarda asansör projelerinin ve ruhsat işlemlerinin mesleki denetimlerini gerçekleştirdiklerini anlatan Mehmet Özsakarya şu açıklamalarda bulundu: “Asansörlerin inşaat ve mimari projelerinin, asansör avan ve uygulama projeleriyle uyumsuzluğu ve uygunsuz olması sorunları sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Odalarımız bu sorunlarının aşılması yönünde disiplinler arasındaki işbirliğinin ve

Mehmet Özsakarya

diyalogun geliştirilmesi amacıyla çalışmalara başlamıştır. Üretimde kullanılan bilgi ve teknoloji insan yaşamına ve çevre korunmasına daha duyarlı olmak amacıyla sürekli gelişmektedir. Ürün güvenlik standartları ve işaretleme-leri tüm dünyada teknolojinin ayrılmaz bir parçasıdır. Ancak ne yazık ki ülkemiz, özellikle siyasi iktidarın politikaları bu anlayışın çok gerisinde kalmıştır. Zonguldak'ta 28 madencimizi daha iş cinayetine kurban verdik. Yürekler parçalandı. Siyasi erkanın mesajı ise başsağlığı ve üzüntü bildirmekten öteye geçmedi. İşçi sağlığı ve iş güvenliği politikalarını bir türlü uygulamaya geçirmeyen, denetlemeyen siyasi iktidar, diğer yandan özelleştirme, taşeronlaştırma ve güvencesiz çalıştırma ile iş kazalarına adeta davetiye çıkarmaktadır. İş kazalarını kader diye kabul eden bir anlayışa ülkemizin geleceği teslim edilebilir mi? Ülkemiz iş kazalarında ölüm oranıyla dünya ülkeleri içinde ilk sıraya kadar yükselmiştir. Odalarımız, madenlerde, tersanelerde, tüm üretim alanlarında iş kazalarının önlenmesine yönelik raporlarını, önerilerini dosyalar, kitaplar dolusu dokümanla başta siyasi yöneticiler olmak üzere tüm ilgili ve yetkili kişi, kurum ve kuruluşlara defalarca ulaştırmıştır. Ne yazık ki, bu önerilerimize kulak tıkayan anlayışı değiştirmek mümkün olamamıştır. Değerli konuklar, maden kazasında kaybettiğimiz emekçilerimizi huzurlarınızda saygıyla anıyor, ailelerine dayanma, halkımıza ise mücadele gücü diliyorum.”

“ASANSÖR SANAYİ STRATEJİ BELGESİNİ BİRLİKTE HAZIRLAYALIM”

Sempozyum açılışında konuşan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi Genel Müdür Yardımcısı Zühtü Bakır ise İzmir'in asansör etkinlikleri için doğru bir adres olduğunu belirterek, İzmir'de Makina Mühendisleri Odası'nın bu alanda öncü ve başarılı kuruluşlardan birisi olduğunu söyledi. Bakır, asansör sektörünün ülkemizde 80 yılın üzerinde bir tarihi olmasına rağmen envanter sorunu bulunduğunu ifade ederek şöyle konuştu: “Belgeli 900 adet firma görünmesine karşın piyasada 2000'den fazla firmanın olduğu tahmin edilmekte. Sektörün ekonomik büyüklüğü de tam bilinmemekle beraber çok büyük bir sektör olmadığı söylenebilir. Sanayi Genel Müdürlüğü bünyesinde bir Asansör ve Teleferik Şubesi var. Sektör nereye gidecek, nasıl bir gelişme çizgisi izleyecek bunları oluşturmak için gelin Asansör Sanayi Strateji Belgesini hep birlikte hazırlayalım. Devlet ve özel sektör neler yapmalı birlikte

çıkaralım. Biz bu çağrımızı bu sempozyumda dile getiriyoruz ve startını veriyoruz. Sektörde uzun süre ulusal onaylanmış kuruluş olmaması sıkıntısı yaşandı. MMO bu alanda da başarıyla yürüttüğü çalışmalarla onaylanmış kuruluş oldu. Belgelerin kâğıttan ibaret olmaması için Bakanlığımız ciddi takip başlatıyor. Yabancı onaylanmış kuruluşların peşini bırakmayacağız. KOBİ'lerin bir araya gelmesiyle, en az 50 kişi tam zamanlı istihdamlı asansör AR-GE merkezlerinin oluşturulmasını teşvik edeceğiz. Asansör Teknik Komitesi kuruldu ve 7 kere toplandı. Mevzuat çalışmalarını bu teknik komiteye oluşturuyoruz.”

EFOR Fuarçılık Genel Müdürü Nuray Eyigele 1999'da EAYSAD ile farklı bir fuar için yola çıktıklarını, İzmir'de yalnızca yerli ürünlerin sergileneceği bir fuar hedeflediklerini belirterek gelinen noktada başarılı bir yol kat edildiğini söyledi. Bu yıl INELEX'in 124 firma ile kapılarını açtığını belirten Eyigele, İran'dan ilgili katılımcılar beklediklerini vurguladı. Odaların çalışmalarına ayrıca teşekkür eden Eyigele, sempozyumun fuara güç kattığını, konukların bilgi ve teknolojiyi aynı çatı altında bulabildiklerini kaydetti.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Başkan Vekili Sırrı Aydoğan, konuşmasında belediye olarak İzmir'de düzenlenen fuarlara büyük önem verdiklerini ve desteklediklerini ifade etti. 124 katılımcıyla 7'nci kez kapılarını açan Asansör Fuarı'na yurdun her yerinden katılımcıların olduğunu dile getiren Aydoğan, 2000 asansör üreticisinin bulunduğunu ve sektörde 13 bin kişinin çalıştığının tahmin edildiğini belirterek, fuarları desteklemeye devam edeceklerini söyledi.

EAYSAD Yönetim Kurulu Başkanvekili Yüksel Gül ise fuarın bu yıl yurt dışına açılma çabasının çok önemli olduğunu kaydederek, EAYSAD'ın kuruluşundan bu yana sektör sorunlarının çözümüne katkıda bulunmaya çalıştığını belirtti. Gül, sektörde 95/16 AT Asansör Yönetmeliği ile yapılan CE işareti ve yasal düzenlemenin çok olumlu olduğunu, ancak bunun bilincine hâlâ ulaşamadığına dikkat çekti.

“AKIL VE MANTIK DIŞI GİRİŞİMLER DURDURULMALI”

Sempozyum açılışında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş, su ve buhar gücüyle çalışan asansörlerden günümüzde kontrol sistemleri ile günün belli saatlerinde yoğunluğa göre daha hızlı ulaşım sağlayan asansörlere, yürüyen merdivenlere geldiğini anlatarak, yüzlerce metre uzunlukta binaların insanlığın kullanımına girdiğini belirtti. Artık dikey yapılaşmanın da zorlamasıyla asansör sektörünün olgunlaştığını ve insanlar için neredeyse bir otomotiv ya da beyaz eşya sektörü kadar önemli bir işleve sahip olduğunu kaydetti. Yoğun kullanımı nedeniyle kamu sağlığı ve güvenliği kapsamına giren asansörlerin mühendislik faaliyeti olarak projelendirilmesinden üretimine, montajına ve bakımına kadar ciddi düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu vurguladı. İki yıl önce düzenlenen Asansör Sempozyumu'nda “Günümüzde her

alandanda olduğu gibi asansör teknolojileri alanında da çok hızlı bir gelişme ve değişim yaşanmaktadır. Bu gelişmelere uyum sağlamak, ürün ve hizmet kalitesini arttırmak, rekabet edebilme gücünü sürekli olarak sağlayabilmek için sektörde bilgi, beceri ve iş alışkanlıklarına sahip nitelikli insan gücüne gereksinim vardır. Nitelikli insan gücü sağlamak konusunda üniversitelere, ara teknik eleman yetiştiren okullara ve meslek odalarına önemli görevler düşmektedir.

tedir. Üniversitelerin ilgili bölümlerinde 'Asansör Teknolojisi' seçmeli ders olarak yer almalı, meslek liselerinde ve meslek yüksek okullarında bu alandaki ders sayıları arttırılmalıdır” dediklerini hatırlatan Göltaş, 2008 yılında asansör sektöründeki hizmet kalitesinin ve istihdamın arttırılmasına dönük meslek liseleri ve meslek yüksek okullarının eğitimlerinin geliştirilmesine vurgu yaptıklarını dile getirdi. 2010 yılında ise AKP Hükümeti'nin “popülist” bir yaklaşımla mesleki ve teknik eğitim fakültelerini “Teknoloji Fakülteleri”ne dönüştürmek için YÖK eliyle yeni düzenlemelere gittiğini belirten Göltaş şu eleştirilerde bulundu: “Üniversitelerde deyim yerindeyse tabela değişikliğiyle hiçbir mantığı olmadan yapılan bu yeni düzenleme ile bir yandan mühendislik alanlarımız bir karmaşaya itilirken, ülkemiz ara teknik eleman sorunu seçimlere dönük kurasız bir yaklaşımla trajik komik bir şekilde kökünden halledilmiş oluyor. Bu konuda üniversiteleri ve meslek alanımızı tam bir çıkmaza sürükleyecek olan akıl ve mantık dışı bu girişimlerin derhal durdurulmasını istiyoruz. Bu konuda itirazlarımızı geçtiğimiz günlerde YÖK'e ve Milli Eğitim Bakanlığı'na gönderdiğimiz yazılar ve basın açıklaması ile kamuoyunun bilgisine sunduk.”

“ULUSAL ASANSÖR SANAYİMİZ BALTALANIYOR”

Sempozyum açılışında konuşan MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ise asansörlerin tasarımı, imalatı, montajı, bakımı ve periyodik kontrolünü kapsayan sürecin bilimsel ve teknik gerekliliklerce belirlenen mühendislik hizmetlerine ait bir alan olduğunu kaydetti. Bu hizmetlerin özel eğitim alanı olduğunu ve yeterliliği odalar tarafından belgelendirilen mühendislerce yürütülmesinin önemini vurgulayan Çakar, Oda'nın bu amaçla çok yönlü çalışmalar yürüttüğünü belirtti. Bütün meslek uygulama alanlarında hizmet sunan üyelerinin yeterli bilgi ve deneyime sahip olması gerekliliğinden hareketle Resmi Gazete'de yayınlatılan yönetmelikler uyarınca düzenlenen kurslarda başarılı olan üyelerin belgelendirilmesinin Oda çalışmaları arasında önemli bir yere sahip olduğunu söyleyen Çakar, “Ülke çapındaki Meslek İçi Eğitim Merkezlerimizde asansör avan proje hazırlama konusunda 4 bin 451 ve asansör uygulamaları konusunda ise 2 bin 982 üyemiz yetkilendirilmiştir. Oda bünyesinde oluşturduğumuz ve Türk Akreditasyon Kurumu'ndan (TÜRKAK) akredite Personel Belgelendirme Kuruluşumuzun dü-

zenlediği sertifikalar, uluslararası standartlara uygunluk, tanınırlık açısından ileri bir adım olmuştur. Kaldırma ve iletme makinalarının periyodik kontrol ve bakımlarına ilişkin faaliyetlerimiz de TÜRKAK'a akredite ettirilmiş ve Odamız bu alanda da A Tipi Muayene Kuruluşu olmuştur” dedi.

“Yerli Malzeme Üretimi Teşvik Edilmeli”

Asansör gibi çevre ve insan güvenliği açısından riskli ürün gruplarının AB tarafından tanınırlığı olan onaylanmış kuruluşlarca uygunluk değerlendirmesinin ardından piyasaya sunulabildiğine dikkat çeken Çakar, yerli onaylanmış kuruluşun olmaması nedeniyle üreticilerin uygunluk değerlendirme faaliyetlerini çok yüksek bedellerde AB test ve belgelendirme kuruluşlarına yaptırmak zorunda kaldıklarını ve bu alandaki mühendislik hizmetlerinin yurt dışından satın alındığını belirtti. Bu boşluğu gidermek üzere İzmir’de oluşturdukları Asansör Kontrol Merkezi’nin (AKM) AB Komisyonu tarafından onaylanmış kuruluş olarak kabul edildiğini ve ilgili tebliğin Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girdiğini ifade etti. AKM’nin Asansör AT tip incelemesi, asansör son muayenesi, birim doğrulaması ve tam kalite güvence modülleri kapsamında asansörlerin üretiminden kullanımına dek CE işaretleme yapma üzere görev yaptığını kaydeden Ali Ekber Çakar, ayrıca asansör firmalarına yönelik son muayene, tasarım ve montaj kuralları, iş güvenliği, risk değerlendirmesi ve kalite yönetim sistemi eğitimlerinin de yapıldığını anlattı. Ülkemiz ve sanayimiz lehine olan bu gelişmeden, bilimsel mühendislik ölçütlerine dayalı çalışma ve denetim anlayışlarının uluslararası ölçekte tanınırlığının önemli bir göstergesi olarak haklı bir gurur duyduklarının altını çizen Çakar, sektörün genel durumuna dair şu bilgileri verdi: “Sektörde yılda ortalama 7-15 bin asansör ve 400 yürüyen merdiven kurulumu yapılmaktadır. Sektör 175 bin civarında asansörün işletme süreçlerinde gerçekleştirilen, bakım ve onarımda kullanılan malzeme, cihaz ve ekipmanlarla birlikte yaklaşık 1 milyar dolarlık bir ekonomik hacime sahiptir. Yürüyen merdivenlerin tamamına yakını, kurulumu gerçekleştirilen asansörlerin de yaklaşık yüzde 15’i ithaldir. Yerli marka ile kurulumu gerçekleştirilen asansörlerin yüzde 40’i ise ithal komponentlerden oluşmaktadır. Bu dışa bağımlılığın azaltılması için finansman, kalifiye iş gücü ve AR-GE desteklerinin artırılması, yerli malzeme üretim ve kullanımının teşvik edilmesi

gerekmektedir. Sektördeki yetkili firma sayısı yaklaşık 430, herhangi bir yetki almadan çalışan firma sayısı ise yaklaşık 2 bin civarındadır. Sektörde istihdam edilen makina mühendisi sayısı ise yaklaşık 750’dir. Asansör periyodik kontrollerinin bütün ülkeyi kapsamaması, mühendis istihdamındaki yetersizlik, meslek odalarının görev ve yetkileri, AB süreç ve standartlarının uyumlaştırılması, piyasa gözetim ve denetimi gibi konulardaki dağınıklık sürmektedir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, TSE, meslek odaları, üretici firmalar, mühendisler, akademisyenler ve diğer kuruluşların sürecin bütününde mühendis istihdamı ve meslek odalarının rolleri başta olmak üzere sağlayacağı aktif destek, bu sorunların çözümünde önemli bir rol oynayacaktır.”

Toplumun Can Güvenliği Tehlikede

Çakar, odaların bazı belediyelerle imzaladığı protokoller sonucunda yapılan denetimlerde, yoğun şikâyetlerin ve kazaların, asansörlerin güvenlik parçalarının ilgili standartlara uygun olmamasından ve bakımlarının da düzenli yapılmamasından kaynaklandığını tespit edildiğini belirtti. Odalarca son 6 yılda toplam 19 ilde 38 belediye sınırları içinde yapılan denetim ortalamasında asansörlerin yüzde 68,4’ünün sorunlu olduğunun tespit edildiğini kaydeden Çakar, “Ancak toplam asansör sayısı içinde yapılan denetim baz alındığında sorun daha da büyümektedir. Örneğin 2008-2009’da kullanımda olan yaklaşık 175 bin asansörden yalnızca yüzde 11,6’sı kontrol edilmiş; yüzde 88,3’ü ise kamu denetiminden tamamen yoksundur. Bu durum toplumun can güvenliğinin nasıl büyük bir tehlike içinde olduğunu göstermektedir. Kısaca tasarım aşamasından, üretim, montaj, kullanım, bakım ve denetim aşamalarına kadar mühendislik hizmetlerinin yaygınlaştırılması, etkin

Ali Ekber Çakar

kılınması ve yasal düzenlemelerle güvence altına alınması gerekmektedir. Ancak ne yazık ki, bu konudaki gelişmeler sorunlu yapısını korumaktadır” şeklinde konuştu.

Mühendisler Sürecin Dışına İtiliyor

Son 15 yılda Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından dört Asansör Yönetmeliği'nin yayınlandığını ve 20 Aralık 1995 tarihli Asansör Yönetmeliği'nde meslek odaları tarafından verilen SMM belgelerinin, avan, elektrik uygulama, mukavemet, mekanik uygulama projelerinin, asansörlerin tesisi, işletilmesi, bakımı ve yıllık kontrolüne ilişkin temel süreçlerin, sorumlulukların ve uygulamaların tanımlandığını dile getiren MMO Başkanı Ali Ekber Çakar, böylece asansör firmalarının makina ve elektrik mühendisi istihdam ettiklerini, projelendirme uygulamalarının firmalardaki mühendisler tarafından gerçekleştirildiğini, birçok şubenin belediyelerle yapılan protokoller çerçevesinde asansörlerin yıllık periyodik kontrol çalışmalarını başlattığını, uygulamalara yönelik ilk yayınların odalar tarafından gerçekleştirildiğini ve uygulamalarda önemli iyileştirmelerin gerçekleştirildiğini ifade etti. Ancak 15 Aralık 2003 tarihli Yönetmelik ile meslek odalarının ve mühendislerin sürecin dışına itildiğini işaret eden Çakar, asansör avan ve uygulama projelerinin ilgisine göre elektrik ve makina mühendislerince çizileceğinin ve bu projelerin belediye ve valiliklerce asansörlere işletme ruhsatı verilmesi aşamasında isteneceğinin belirtildiğini, ancak imalat, montaj ve bakım firmalarının mühendis istihdamına yönelik herhangi bir açıklık getirilmediğini vurguladı.

“Yağma Düzenine Evet Demeyeceğiz”

Makina Mühendisleri Odası'nın görüş, öneri ve çekinmelerini birçok kez Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na ilettiğini, yetkililerince Yönetmelik'te revizyon yapılarak ilgili direktifle aynılaştırılacağını ve asansör uygulamalarında ulusal düzenlemeleri belirleyecek Asansör Tesis İşletme ve Bakım Yönetmeliği adlı bir yönetmelik daha hazırlanacağını, mühendisler, odalar ve ilgili kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarının açıklığa kavuşturulacağını taraflarına bildirdiğini açıkladı. Bakanlık bünyesinde kurulan ve odaların temsil edildiği Asansör Teknik Komitesi'nde söz konusu yönetmeliklere ilişkin yürütülen çalışmalardan da yararlanılarak 31 Temmuz 2007 tarihinde yeni bir yönetmelik yayınlandığını, ardından 14 Ağustos 2009 tarihinde de yönetmeliğin tekrar revize edildiğini kaydeden Çakar, şu eleştirilerde bulundu: “Sözü edilen Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği 18 Kasım 2008 tarihinde yayınlanmıştır. Odalarımızın bu konuda sunduğu bir taslak da söz konusu iken bilim, mühendislik ve kamu denetimini dışlayan böylesi bir düzenleme, asansörler konusunda denetim eksikliğinden kaynaklı can ve mal kayıpları ile standart dışı uygulamaları daha da artıracak olmasının yanı sıra ulusal asansör sanayimizi baltalamış, sektörde hizmet veren yüzlerce mühendis işinden olmuştur. Böylesi bir yağma düzenine evet demeyeceğimizi ve bu doğrultuda tüm örgütsel gücümüzü seferber edeceğimizi belirtmek istiyorum. Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği'nin makina ve elektrik mühendislerine aktif rol vererek, meslek odalarına mesleki denetim ortamı yaratacak şekilde

ivedilikle revize edilmesi gerekmektedir. Diğer yandan yaygın piyasa gözetimi ve denetimi ortamının ilgili bakanlıkça etkin bir şekilde sağlanması gerekmektedir. Zira asansör ve yürüyen merdiven sektöründe ürünlerin piyasaya arzı ve dağıtımı aşamasında veya ürünler piyasada iken ilgili teknik düzenlemelere uygunluk ve güvenliğine ilişkin boşluklar mevcuttur. Bu konulara sempozyumumuzun önemle eğilmesi gerekmektedir.”

MEVCUT ASANSÖRLERİN İYİLEŞTİRİLMESİ VE GÜVENLİĞİNİN ARTTIRILMASI

Sempozyumun birinci günü, oturum başkanlığını MMO İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Özsakarya'nın yaptığı "Mevcut Asansörlerin İyileştirilmesi ve Güvenliğinin Arttırılması" çalıştayında EMO'dan Barış Aydın, MMO'dan Halim Akışın, Asansör Sanayicileri Platformu'ndan Sefa Targit, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Sanayi Genel Müdür Yardımcısı Zühtü Bakır, Bayındırlık ve Sanayi Bakanlığı adına MMO Ankara Şube Başkan Vekili Sadettin Özkalender konuşmacı olarak yer aldılar.

Çalıştayda; eski asansörlerin bir çoğunun enerji verimliliği açısından oldukça kötü durumda olduğu, halen hizmette bulunan asansörlerin durumlarının belirlenip, iyileştirme potansiyellerinin ortaya çıkarılması gerektiği belirtildi. Mevcut asansörlerin iyileştirilmesi ve güvenliğinin artırılmasının önemine değinilerek bu asansörlerin enerji tüketimi değerlerinin ölçülmesi, enerji tüketimini arttıran bileşenlerin saptanması, bu çalışmaların meslek odaları tarafından yürütülmesi gerektiği vurgulandı.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Asansör Teknik Komitesince oluşturulan Mevcut Asansörlerin İyileştirilmesi ve Güvenliğinin Arttırılması Alt Komisyonu, yürüttüğü çalışmanın geldiği aşamayı sempozyum katılımcıları ile paylaştı. Alt komisyon; ülkemizde sayısı yaklaşık 200.000 olan mev-

cut asansörlerin iyileştirilmesi ve güvenliğinin arttırılması konusunda teknik öncelikler, aşamalar ve süreler konusunda çalışmaların hızla sürdürüldüğünü ifade ederek, bu konuda yapılacak tarama ve denetim çalışmalarının alt komisyon tarafından oluşturulan kriterler çerçevesinde meslek odaları tarafından yapılması, yapılan çalışma sonucunda ülkemizdeki asansörlerle ilgili bir envanter oluşturulması ve bu çalışmanın sağlıklı yürütülmesi konusunda Bakanlar Kurulunca bir yönetmelik yayınlanması gerektiğini kaydetti.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan "Asansör İşletme ve Bakım Yönetmeliği'nde" asansör periyodik kontrollerinin 2012 yılından itibaren A tipi muayene kuruluşları tarafından yapılacağı hükmü bulunduğu belirtilen çalıştayda, bu kontrol çalışmalarının kamusal bir hizmet olup, akredite de olsa ticari kuruluşlar tarafından yapılması durumunda bina yöneticisi (vatandaş) ile asansör bakım firmasını karşı karşıya getireceğine dikkat çekildi. Asansör bakım işinin denetimsiz hale geleceği ve kullanıcıların mağdur olacağı, bunun sonucunda da asansörlerin güvenliğinin azalabileceği taraflarca vurgulanırken; Bakanlığın yeni hazırlayacağı yönetmelikte "periyodik kontrol" ile hükmünün "meslek odaları tarafından yapılır" şeklinde değiştirilmesi talep edildi.

ASANSÖRÜN YAPIYA KATTIĞI DEĞER

Sempozyumun ikinci günü, oturum başkanlığını EMO Adana Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Mak'ın yaptığı "Asansörün Yapıya Kattığı Değer" çalıştayına konuşmacı olarak; EMO'dan Onur Ercan, MMO'dan Mehmet Kara, Asansör Sanayicileri Platformu'ndan Tunç Timurkan ve Murat Demirel ile Mimarlar Odası'ndan Hasan Topal katıldılar.

Çalıştayda; kat yükseklikleri arttıkça dikey ulaşım için kullanılan asansörlerin estetik, konfor, güvenlik, enerji verimliliği gibi konulardaki teknolojik gelişiminin hızlandığına dikkat çekildi. Asansörlerle ilgili dünyada çok önemli yüksek bina uygulamalarının görülebileceği kaydedilirken, ülkemizde de benzer uygulamalar görülmekle birlikte hâlâ yüzde 70 - 80 oranında asansör avan projelerine uygun mimari tasarımlar yapılamadığı belirtildi.

ASANSÖR MÜHENDİSLİĞİ

Sempozyumun üçüncü günü, oturum başkanlığını EMO İzmir Şube Asansör Komisyonu Üyesi Bülent Çarşıbaşı'nın yaptığı "Asansör Mühendisliği" çalıştayında; EMO'dan Fevzi Yıldırım, MMO'dan Mehmet Ay, Asansör Sanayicileri Platformu'ndan Sefa Targit, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Erdem İmraç ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nden Prof. Dr. Galip Cansever konuşmacı olarak yer aldılar.

Çalıştayda; asansörlerin tasarımdan imalata, imalattan bakıma ve periyodik kontrole kadar tüm süreçlerinde mühendislik hizmetine gereksinim duyulduğu ifade edildi. Odalar tarafından yapılan meslek içi eğitim sonrasındaki belgelendirmeler ve teknolojik gelişmeler sonucu mühendislerin sektörde istihdam edilmesinin önemini arttırarak asansör konusunda uzmanlaşmış mühendis kavramını ortaya çıkarttıkları açıklandı. Asansör tasarımı, projelendirilmesi, malzemesi, montajı, risk analizi, bakımı, revizyonu, periyodik kontrolü, iş güvenliği, enerji verimliliği, mevzuat ve ilgili standartlar konusunda teorik ve uygulamalı bilgiye sahip uzmanlaşmış asansör mühendisine sektörün gereksinimi olduğu, Odaların da bu konuda meslektaşlarına yönelik eğitim ve belgelendirme faaliyetlerini geliştirmesi gerekliliği vurgulandı.

ASANSÖRLERDE ENERJİ VERİMLİLİĞİ UYGULAMALARI VE MEVZUATLARIN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ÖNERİLER

Sempozyumun ana temasını oluşturan asansörlerde enerji verimliliği konusunda 22 Mayıs 2010 tarihinde “Asansörlerde Enerji Verimliliği Uygulamaları ve Mevzuatların Geliştirilmesine Yönelik Öneriler” başlıklı panel gerçekleştirildi. Oturum başkanlığını Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) İzmir Şube Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Gülşen’in yaptığı panele; EMO’dan Bülent Çarşıbaşı, Makina Mühendisleri Odası’ndan (MMO) Berkay Eriş, Asansör Sanayicileri Platformu’ndan Ercüment Hızal ve TÜBİTAK MAM’dan Dr. Cem Kaypmaz konuşmacı olarak katıldılar.

Panelde; Enerji Verimliliği Kanunu ve Binalarda Enerji Performansı (BEP) Yönetmeliği ile bina tasarımında ve işletilmesinde birçok yenilik uygulamaya geçmesine rağmen mevzuat düzenlemelerinin hâlâ tamamlanmadığına dikkat çekildi. Bülent Çarşıbaşı ve Berkay Eriş, EMO ve MMO’nun Kanun’un tasarı aşamasından itibaren uzmanlık alanlarına giren tüm mevzuat çalışmalarına ver-

dikleri desteği anlattılar. Asansörlerde enerji verimliliğini sağlamak için kullanılan teknolojilerin ve ekipmanların ilk yatırım maliyetinin yüksek olmakla birlikte kullanım ömrü boyunca elde edilecek enerji tasarrufu düşünüldüğünde bu maliyetin önemini yitirdiğini ifade eden konuşmacılar; konutlarda kullanıcıların değil, yatırımcıların karar vermesinin fiyatı yüksek olan verimli sistemlerin tercih edilmesini zorlaştırdığını vurguladılar. Bu nedenle yüksek verimli sistemlerin teşvik edilmesi, düşük verimli sistemlerin kullanımının engellenmesinin sağlanması için yasal yaptırımların düzenlenmesi gerektiğine dikkat çekildi. Binaların özelliğine göre değişmekle birlikte bir binada harcanan toplam enerjinin ortalama yüzde 1,5’inin asansörlerde tüketildiği belirtilerek, modern teknolojiye göre tasarlanan ve üretilen sistemlerin enerji verimliliğinde önemli iyileştirmeler sağladığı, bina trafiğine uygun sistem seçimleri ve işletme sırasında alınacak önlemlerle verim artışlarının sağlanmasının olanaklı olduğu da vurgulandı.

